

Justitiedepartementet

Ju2017/07896/Å

Netnod inkommer härmed med följande synpunkter på Remiss av delbetänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75)

Delbetänkandet föreslår förändringar i Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, Lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet samt Förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation.

Generellt anser Netnod denna utredning liksom ett flertal andra på sistone tyvärr påfaller ha en given lösning som det sedan argumenteras för. Netnod ser det som önskvärt gällande kontroversiella frågor det tydligare borde framgå vilka problem som identifierats, vilka alternativa lösningar som finns och att en konsekvensanalys görs.

Gällande implementation av Datalagringsdirektivet (Directive 2006/24/EC) anser Netnod generellt att redan Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation ursprungligen innehöll tillräckligt med regler i 6 Kap. *Behandling av trafikuppgifter samt integritetsskydd*. De ursprungliga problemen gällande hur lång tid information är lagrad hänger t.ex. intimt ihop med Polisens möjligheter att agera snabb och effektivt, inklusive implementation av mutual legal assistance treaty (MLAT) mellan Stater. En situation som möjligen skulle vara annorlunda om Sverige hade ratificerat och implementerat Europarådet (Council of Europe) *Convention of Cybercrime* (ETS No.185). Därför är de ursprungliga frågorna och problemen enligt Netnod större än de som datalagringsdirektivet adresserade, och därmed möjliga lösningar fler och möjligen mer, eller på annat sätt komplexa.

Netnod har följande synpunkt:

I avdelning 12.6.4 gällande internetåtkomst föreslås ändring i Förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation, och mer specifikt en förändring i 39 §. I denna förändring föreslås att användares ip-adress och ***annan uppgift som är nödvändig för att identifiera abonnent och registrerad användare*** skall lagras. Det förklaras att det på grund av att ibland operatörer använder så kallad NAT-teknik resulterar det i att flera användare kan tänkas använda samma IP-adress och att man i dessa fall även önskar att portnummer sparas, men för att ge en teknikneutral lagstiftning anges inte detta explicit utan implicit i form av detta föreslagna tillägg.

Det finns flera problem med detta:

1. Det krävs inte bara lagring av denna information per användare, utan per förbindelse som användarens utrustning etablerar genom det device som implementerar NAT.
2. Lagring enligt punkt 1 av information om inte bara anslutningen (dvs IP-adressen) utan varje förbindelse implicerar att den lagrade informationen inkluderar information som har betydligt högre värde gällande integritet. Inte bara lagras information att användaren har en viss IP-adress utan även vilka protokoll och därmed tjänster som används.
3. För att myndighet som ber om information skall ha nytta av den lagrade informationen krävs att de kan ställa en fråga inte bara innehållande IP-adress utan även portnummer. Myndigheten måste därmed ha fått portnummer från tex anmälaren eller genom underrättelseverksamhet. Denna information (portnummer) sparas normalt inte hos t.ex. Tjänsteleverantörer varvid den inte är inkluderad i anmälan till Polisen eller andra myndigheter varför de inte kan inkludera den i frågan.
4. Denna adressöversättare, s.k. Carrier Grade NAT, implicerar flera lager av NAT i praktiken kommer användas vilket gör att internetaccess begränsas för användarna. Inte alla typer av applikationer och tjänster fungerar varför de kan ses ha negativ påverkan på internets utveckling. Dessa bör därför av arkitekтуell anledning undvikas i största möjliga mån.

Problemet med överlagring av flera användare på samma IP-adress är något som operatörer gör bl.a. för att det är en brist på IPv4-adresser. En övergång till IPv6-adresser skulle minska detta önskemål. Men, även utan övergång till IPv6 kan operatörer välja att minimera antal användare per IP-adress och på det sättet fortfarande göra det intressant med lagring av IP-adresser i t.ex. arbete som lagvårdande myndigheter gör. NAT-teknik används ofta i hushållen vilket gör att redan utan operatörens implementation av s.k. Carrier Grade NAT kan en IP adress enbart identifiera ett hushåll och inte en individuell användare. Hur situationer skall hanteras gällande eventuell delning av IP-adress mellan flera hushåll är ett tillfälligt problem som operatörer och t.ex. Polis kan arbeta fram rekommendationer och riktlinjer för på egen hand. Detta i samarbete med Post- och Telestyrelsen som del av arbete specificerat i 44 §.

Netnod anser därför lagstiftningen enbart skall kräva lagring av IP-adress samt att redan initierade projekt gällande övergång till IPv6 skall intensifieras och identifierade problem skall adresseras¹.

Förslaget bör därför ändras till (överstruken text raderas):

¹ Se t.ex. Konkurrensverkets undersökning av Sundbybergs Stadsnätbolag AB Dnr 220/2015 <http://www.konkurrensverket.se/beslut/15-0220.pdf>

39 §

*När det gäller internetåtkomst
ska följande lagras:*

*1. användares ip-adress och
annan uppgift som är nödvändig
för att identifiera abonnent och
registrerad användare,*

För Netnod

Lars Michael Jogbäck
VD